

Àngela Ribas i Lacasa

El bram dels dies

LIII Premis “Recvll” de Blanes
Premi Benet Ribas de poesia, 2017

Pagès editors
LLEIDA, 2018

El crit serè de cada dia

Un dels misteris més tafaners de la literatura és intentar saber per què un autor ha triat un determinat títol per al seu llibre. Normalment, l'elecció del títol és una pista que es vol donar al lector, una clau de lectura, a més de ser també un ham conceptual, un mecanisme d'atracció cap al text. Discutir-li un títol a un poeta, sigui per raons de màrqueting o per raons de concepte, és demanar-li una traïció: triar el títol ha estat també triar allò que ens vol dir. Discutir-li és sempre inoportú. El títol és obra. Però sovint l'elecció et provoca incògnites que et demanen alguna resposta. Potser no seria la de l'autor. És la teva com a lector.

Dic tot això, perquè la primera vegada que vaig llegir els poemes de l'Àngela Ribas, com a jurat dels Premis Recvll de Blanes (que va guanyar en la seva modalitat de poesia, dedicada a la memòria d'en Benet Ribas) vaig tenir la sensació que hi havia una certa tensió entre el títol i el contingut del llibre. Per a mi, cadascú té la vivència de la llengua que té, un bram és un crit esfereïdor,

esquinçat, entre el plor del nen que brama i la veu del lleó que amenaça. Descartat ja el bram de l'ase, que de ben segur no té res a veure amb el llibre i del qual la saviesa popular ens diu que per més que vulgui no pujarà al cel. El bram dels dies se m'apareixia així, en el títol, com un lament dolorós i punyent, un crit trencat i tallat. Per contra, els poemes que anava llegint tenien una forma serena, on les aparicions del dolor o de la inquietud no prenién una forma desesperada sinó sostinguda, latent. Poemes a mig camí entre el haiku oriental que intenta descriure un moment, com una fotografia, amb ben poques paraules, i l'aforisme, que presenta també en poques paraules una reflexió moral. Ben sovint els poemes eren les dues coses alhora: dues estrofes en què la primera fa la funció descriptiva del haiku i la segona la funció sentenciosa de l'aforisme. Poemes madurs, pensats, reposats: el contrari del crit espontani i sense filtre, impetuós, que ens apareix a la memòria en parlar del bram. Poemes de serenitat formal, tot i que amb un fons remogut de turbulències, de sentiments i d'impressions. No són versos horacians, en aquest fons. Però tampoc són poemes cridats com estelles. El bram del títol se'm feia estrany.

Potser hem d'anar, llavors, a una altra idea sobre el bram. En el diccionari, el bram és també el soroll sostingut de la mar o de la tempesta. D'una mar inquieta, certament. Però d'una mar constant, d'una tempesta que pot ser llarga. Seria ja un crit sostingut, sacsejat, profund, però no sobtat o deixat anar. Els dies, potser, bramen com la mar o com les tempestes, amb un

soroll de fons, que de tan permanent potser acabes ni tan sols sentint, però que si hi pares l'orella és potent i pot arribar a ser eixordador. El títol del llibre està emparentat amb dos dels poemes que en formen part. Surt, de fet, suposo, d'aquests poemes. En un, l'expressió hi apareix d'una manera textual:

El vers del poeta t'ajuda a entendre
el bram dels dies, exhausts
de sentir-se incompresos en el seu pas.

Els dies, cansats i pesants, incompresos, que van lliscant a poc a poc, contenen un bram no sé si inaudible, però de mal interpretar. Per a això tenim els versos, per donar paraules al bram sostingut, tènue. En l'altra aparició es repeteix poc o molt la idea:

Batuts tots dos, al capvespre,
el dia i tu brameu
emmidonats de passes de sal i de terra.
Busqueu alhora un port o una ploma
que no us separi
que us aixoplugui
que quasi sàpiga guardar-vos el temps,
si mai sap on trobar-lo.

Aquest bram sostingut, sempre present, és dels dies i del poeta, del temps i de qui viu en el temps. Potser la clau del llibre és aquesta: d'*Els Treballs i els Dies* d'Hesíode, parlar dels dies és parlar de cada dia, del temps continu, permanent, inalterable. Doncs aquests dies també tenen el seu crit. No és fàcil de

sentir. És tènue, no és esquerdat. No és fàcil d'entendre, cal que t'acompanyi el poeta. *El bram dels dies* no és una antologia d'experiències, però sí que deu ser un llibre que neix de les experiències que no s'expliquen, de les que se n'explica el ressò, que és un bram. Un llibre minimalista, sense exaltacions aparents, que llisca, però que remet al crít, a la incomoditat, a la introspecció, potser a la revolta. Els dies que bramen no són una plàcida explicació del temps, com un cabdell que a poc a poc es descabdella. Però *El bram dels dies* no és tampoc el crít del quadre de Munch, sinó un soroll de fons, com de mar esvalotada o de tempesta que s'apropa o que està al teu damunt, sense mai acabar de marxar del tot. Potser, llavors, en el títol també hi ha la clau del llibre. Aquesta intersecció entre els haikus i els aforismes, aquesta tensió entre la quotidianitat i l'exaltació, entre la serenitat i la revolta, entre la paraula que explica i el bram que no s'entén, és la font d'aquests versos. Els dies no ens són desconeguts, com a lectors. El bram, tampoc. Tots ens parlen de nosaltres.

VICENÇ VILLATORO

A tu, Alfons,
perquè els dies mai no deixin de tenir aquell llunyà blanc de far.

Passà el món desfermat.
I s'aturaren vent i pluja
i sortí el sol, i m'assecà.

ROBERT FROST

Puse mis manos en un rostro y las retiré heridas por el amor.
Ahora,
el olvido acaricia mis manos.

ANTONIO GAMONEDA

Amb el temps som més cecs,
però més rics d'instint,
i sabem viure amb la potència
acumulada, com un estrany foc,
en el celler de la memòria.

VICENÇ LLORCA

Darrere el vidre
taques d'ales i de vol
anuncien llargues tardes de lletres vermelles
i creus negres de terra i de nit.

Es flaira sutge bru
a les dòcils muntanyes de la memòria.

No crema la pell del taronger
ni la del préssec de vinya dins el cistell;
només el nom t'escruien a les mans
i et descusen el tendre trauc de la infantesa.

Somriu el fred de l'horitzó
amb apunts de tinta xinesa:
ocells esbossats i arbres de gasa blanca
s'escampen dins els prats de l'aigua.

No hi ha un haiku prou valent
que li sostingui la mirada.

Ploren les façanes
la pluja d'una nit desendreçada.
Hi ha fang nou a les finestres
i fulles velles als ampits.

L'espera d'un retorn mai no coneix la calma.

Aquesta obra va ser guardonada amb els LIII Premis “Recvll” de Blanes. Premi Benet Ribas de Poesia, 2017. Els membres del jurat van ser: Vicenç Villatoro (president), Salvador Roca, Mònica Rabassa, Lluïsa Julià, Marta Nadal, Francesc Robert, Xavier Serrahima, Teresa Colom i Ferran Joanmiquel.

Amb la col·laboració de:

© Àngela Ribas i Lacasa, 2017
© del pròleg: Vicenç Villatoro i Lamolla, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2018
carrer Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: febrer de 2018
ISBN: 978-84-9975-939-5
DL L 5-2018
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.